

neg 7677

A U É

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI AVUI. DISSABTE, 9 DE MAI DE 1998

Era television per cable arribarà ena Val d'Aran en deseme d'enguan

UAB
GEDOC
DIPOSIT
E-Signal

Vielha serà eth prumèr municipi dera comarca que compdarà damb aguest servici de television per cable

III Era Val d'Aran serà era comarca pilòt ena introduccion dera television per cable segontes s'acordèc en ua amassada hèta eth dimars

entre es representats politics de toti es pòbles deth parçan damb es representants deth consòrci de Municipis Localret, que s'encueden de

promòir era Installacion der hilat per cable en Catalonha. Es responsables de Localret, ja an ua data mercada entà que Vielha, prumèr municipi

que compdarà damb aguest servici, pogue disposar de television ara carta e d' aufer-ta interactiua en mes de dese-me d'enguan.

Representants politics des pòbles dera Val d'Aran e Localret artenheren un acòrd

Es equips de fòtbol aranesi, damb "Torisme Val d'Aran"

V Es tres equips de fòtbol aranesi, era Union Esportiu Bossòst, eth Club de Fòtbol Vielha e era Agropacion Recreatiua de Les portaràn enes sues samarretes, entara pròplèu tempora-da, er eslogan "Torisme Val d'Aran".

Aguesta ei era decision que se prene per part des representants des clubs ena amassada que mantegueren dimars damb eth Sindic d'Aran Carlos Barrera e damb eth Conselhèr de Torisme Joan Batalla.

MIRALHEM-MOS

VIII A mejans de junh calie pujar er bestiar tara montanha. Çò qu'ara entà nosati mos poirie semblar un dia de plan trabalh, Benita Centeno des de Leon d'Aubèrt, mos conde que entada eri ère un dia de hèsta.

Es fires des pòbles de Vielha e Bossòst mercauen eth temps de baishada deth bestiar des montanhes.

Eth teatre en "aranés" torne per dusau an, entath cine de Vielha

Eth collectiu "Lengua Viua" presente aguesta dimenjada en cine de Vielha, per dusau an consecutiu cinc òbres de teatre representades en aranés, damb er objectiu de promocionar er us sociau dera lengua.

Aué ath ser entàs detz, encara se poiràn veir cinc pèces teatraus escenificades per un grop d'ua vintia de personas de diferents edats e de diuèrsi pòbles dera Val d'Aran qu'en tot respòner

ara crida de "Lengua Viua" participen en aguesta representacion teatrau. Es òbres que dejà se representèren ager, damb pro èxit, son: Era grana humenèja, Eth saumet encantat, Ua hartèra a bon compde, Qué i a de nau?, Prumères vacances. Eth teatre a diferència der an passat, enguan non se desplaçarà entà d' auti pòbles, dada era dificultat ara òra de trasladar es decorats des diuèrses òbres.

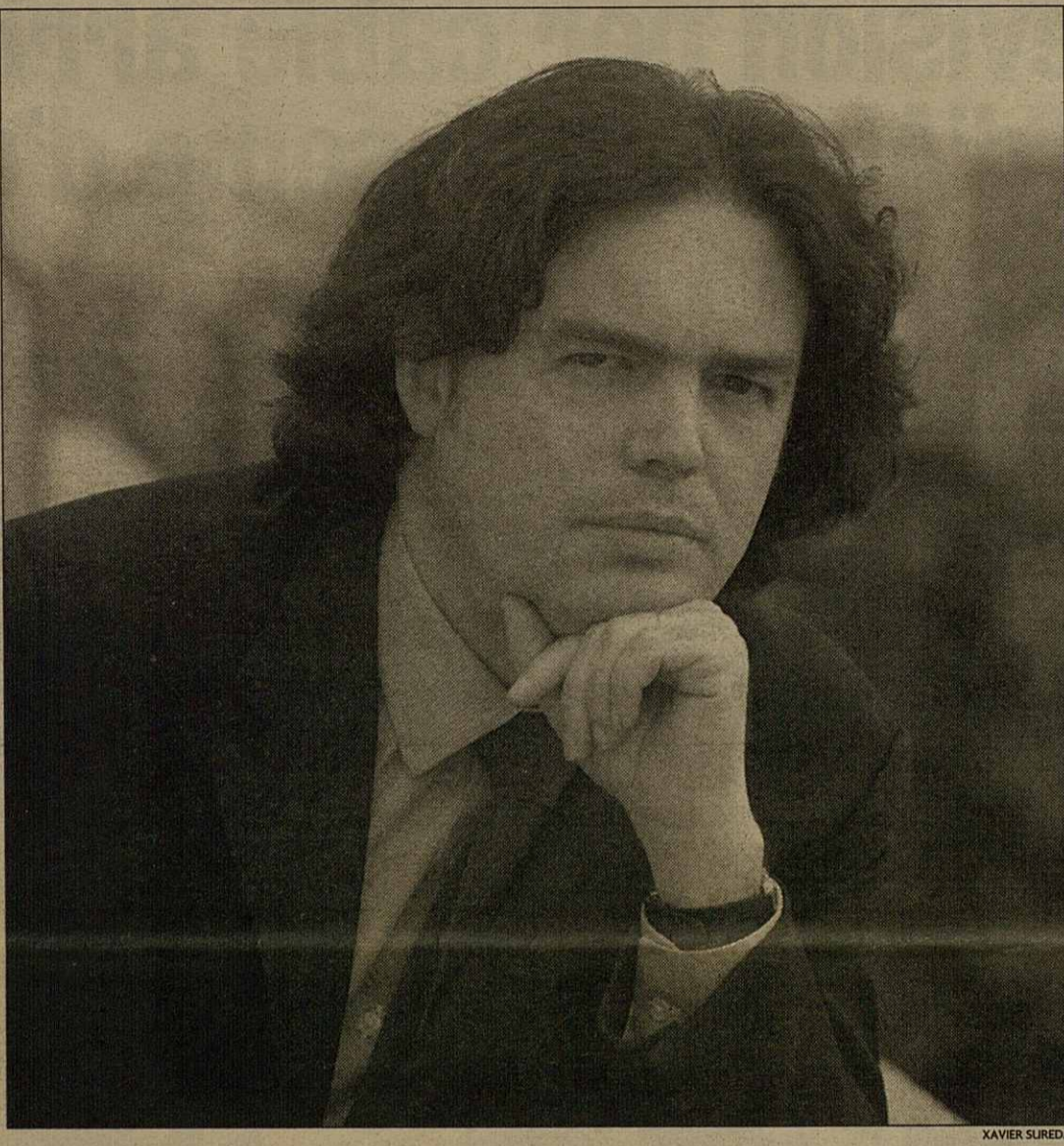
TENDES ESPECIALITZADES EN ESTAMPACIÓ DE SAMARRETES I PECES DE COTÓ SERÀ EL TEU MILLOR RECORD O REGAL DE LA TEVA VISITA A LA VAL D'ARAN

Avda. Pas d'Arro, 23 - Passeig dera Llibertat, 4 Centre Comercial Eth Palai de Gèu (TRICOT) Avda. Castiero, 7 VIELHA

ERA ENTREVISTA

Antoni Rossell
DIRECTOR DETH "ARXIU OCCITÀ"

"Catalonha a de promocionar er Occitan, mès sense entremeté-se"

Guilhèm Martin
BARCELONA**Guilhèm Martin.** Enes darrèri ans s'a activat fòrça er interès per Occitània. Per qué?**Antoni Rossell.** Sense desbrembar qu'es relacions entre Catalonha e Occitània de tostem an estat hòrtes, en aguesti moments i a dus hèts. Un ei era consciència linguistica. Es catalans se n'an dat compde qu'es occitans an ua auta lengua e açò a provocat un interès reau entre es joeni. Er aute ei ua question economica: ua grana part deth torisme que recep er Aude e eth sud d'Occitània ei catalan. Tanben se parle deth transvassament deth Roina. I a un interès mutu. E a mès, es institucions s'organisan era Euròpa des Regions, fonamentada enes identitats culturals e non enes Estats.**G.M.** Non serà er interès per Occitània ua moda efimera?**A.R.** Se non compdèssim damb era tradicion que compdam, òc. Mès, ja enes ans trenta, Josep Carbonell possibilita era redaccion e era publicacion dera primèra gramatica occitana normalizada e deth diccionari occitan. Tanben i é Josep Batista e Roca, que de hèt ei eth fundador des relacions institucionals catalanooccitanes. Entà acabar, existís ua projeccion de futur tant Universitària coma social.**G.M.** E ena part d'Occitània i a eth madeish interès o ei mès lèu ua "dèria catalana"?**A.R.** Non ei sonque ua "dèria catalana". En aguesti moments toti em preocupats per construir eth futur.**G.M.** E ar Estat francés li preoche era uniformitat...**A.R.** Òc, mès ja ven qu'era situacion tremòle. Enes darrères elleccions a auançat eth Front Nacionau damb ues reivindicacions d'un digueme nacionalisme. Pensi qu'açò a hèt meditar es partits estataus francesis. Ara ven qu'era sua implantacion sociala passe per ua reivindicacion des identitats culturals regionaus, e que non pòden continuar marginant-les.**G.M.** Demore un cambi rapid?**A.R.** Dempús de fòrça ans de Jacobinisme e de jogar ena contra, eth pas a d'èster graduau. Arrès pot pretèner hèr

XAVIER SUREDA

un cambi radica. Ara s'aurà d'organisar ua estratègia entà explicar ar electorat francés eth besonh de reconeishement d'aguestes cultures e lengües regionaus e dempús s'aurà d'actuar.

G.M. Viram huelha.**Quini objectius a er archiu occitan dera Universitat Autònoma de Barcelona?****A.R.** Eth primèr ei instaurar er ensenhament der occitan ena UAB, causa que ja auem hèt. A mès, promocionam es relacions catalanooccitanes des d'ua perspectiva scientifica. Eth nòste trabalh ei méter en relacion grups de recèrca des Universitats occitanes damb es catalanes. E eth nòste objectiu non ei estrictament lingüistic, se non que atau coma hérem damb es jornades "Catalunya, Occitània i Universitat" qu'organisèrem en Sitges, mos interèsse que totes es relacions que ja existissen en diuersi airaus scientificos poguen meté-se

dejós d'un paraigües d'occitanocatalanitat. Pensam que coordinant toti aguesti esfòrci poirar arribar a ues relacions academiques fòrça mès potents e a ues reivindicacions der occitan per eth madeish.

G.M. Quin perfil d'estudiant an?**A.R.** Ei un estudiant molt sensibilisat pera cultura catalana e pes païsi catalans que ve en Occitània un possible modèl ath qué se i pòt arribar se non defensam pro era nòsta lengua e era nòsta cultura.**G.M.** Coma archiu, qué i trobam a faltar?**A.R.** Non ei un problèma occitan, senon que i a sectors molt jacobins en nivèu d'ensenhament deth francés, en nòste país, que ven perillar aguest idiòma peth hèt de potenciar er occitan. Aguesti sectors se corresponen normalment damb aqueri que defenen er espanhòl dauant deth catalan. Mès que trobar

a faltar, çò que mos preoche ei era actitud espanholista e jacobina dauant ua lengua occitana e d'ua accion catalanooccitana.

G.M. Er occitan, sense auer un poder politic ath darrèr a era opcion de gessé-se'n?**A.R.** Òc. Perquè es politics tostem hèn aquerò que demane era gent. Alavetz jo pensi qu'ei question de temps e de paciència. Non cau córrer. Çò que non arthenheram ei un estat occitan independent, coma jo pensi qu'ei de mau arténher un Estat catalan Independent. Serà ua question de negociacion e de negociacion intelligent.**G.M.** Quin ei eth pitjor enemic der occitan?**A.R.** Coma tostem es pitjors enemics son es qu'auem laguens de casa. Era gent que per guitèra o per desconfiança non cree laguens d'Occitània ena reivindicacion dera sua pròpia cultura. S'a de reivindicar des d'Occitània**PERFIL**
Antoni Rossell ei licenciat en Filologia Classica e en Filologia Romànica pera Universitat de Barcelona, Doctor en Filologia Romànica pera Universitat Autònoma de Barcelona UAB).

Professor titular de Literatures Romaniques ena UAB. Ei especialisat en literatura e musica medievau, especiaument era Occitana. Desenvolpe estudis disciplinaris de filologia e musicologia. A creat er Archiu de Lengua, Literatura e civilisacion Occitana (Archiu Occitan) deth qué n'ei director. Dirigís tanben eth Centre d'Estudis Trobadoresqui de Castelhon d'Ampuries (Girona). Des de 1993 ei becat pera Alexander von Humboldt Stiftung (Alemanha) entà desenvolver estudis d'etnomusicologia comparada sus era epica actuau en diuerses cultures, e es processis nemotecnics oraus. Ei intèrpret de musica medievau e a enregistrat tres CD damb era discografica Tecnosaga 11.

qu'açò cambie. E des de Catalonha non s'a de presionar damb un model ipotetic catalan maravillós. Catalonha a ara ua foncion de coishin e de promocion de tot aquerò, mès sense entremeté-se. Era nòsta faena ei ena Val d'Aran e en continuar promocionant era cultura Occitana.

G.M. D'aciu a cinquanta ans coma ve er occitan?**A.R.** Pensi que i aurà ua poblacion joena qu'aurà er occitan coma ua primèra-segona lengua. Ara i a un grop d'intellectuaus que parlen occitan e un grop significatiu de gent deth camp que parlen occitan... mès les hè vergonha hèc. E dempús auem un collectiu de mainatges qu'aprenen er occitan. Aguesta ei era realitat actuau. D'aciu uns cinquanta ans ja auram fòrça adolescents que lo parlaràn e aguesti seràn es qu'auràn de dar era possessada fòrta. Non sò optimista a curt tèrme mès òc a un long plaç.JAUME VILALTA
PresidentCRISTINA COLL HUIX
Directora generalVICENT SANCHIS
DirectorLLUÍS MARTÍNEZ
SubdirectorRedacció:
SILVIA PUERTOLASMàrqueting i Comunicació
CANDI CASADEMONTProducció tècnica:
JORDI PELÁEZPublicitat:
ALBERT BORRÁS
JORDI RIBAS

Centralita Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36

Publicitat Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25

Subscriptors Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15

Distribució Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

Telèfons a la Vall d'Aran
Redacció: 909 50 92 02
Publicitat: 908 69 29 50DI: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

Era Val d'Aran serà era comarca pilòt ena introduccion dera television per cable

Era inversion globau deth projècte, que s'iniciarà en Vielha, ei d'uns 500 milions de pessetes

Redaccion
VIELHA

Eth mes de deseme ei era data mercada per un des responsables de Localret Josep Pont, entà qu'es vesins de Vielha disposen dera television ara carta atau coma d'ua auferda interactiua. Mès aguesta auferda se harà extensible pògapòc ara rèsta des pòbles dera Val d'Aran.

Dimars s'amassèren ena Sedença deth Conselh General d'Aran es conselhèrs, es alcaldes e es alcaldes-pedanis de toti es pòbles deth parçan, entà tractar eth tèma dera installacion deth futur hilat de comunicacion via cable, qu'aurà coma punt pilòt era Val d'Aran. En aguesta amassada i èren presentis es representants deth Consòrci de municipis Localret, que s'enqueden de promòir era installacion deth hilat per cable en Catalonha.

Localret, dempús dera amassada ena que se decidic tirar entà deuant aguesta pròva pilòt, a era intencion que Vielha pogue disposar deth Servici de Television per cable qu'aufrís er operador de telecomunicacions Cable i Televisió de Catalunya, abantes de darrèrs d'an.

Abaratiment

Era avaloracion iniciáu d'aguest projècte ei d'uns cinc cents milions de pessetes. Totun i aurie ua sèrie de circumstàncies que poderien hèr abaratar aguest còst, dat qu'ena Val d'Aran se hèn en aguesti moments diuèrses òbres en quauqui pòbles,

Dimars passat se hec era reünion informatiua sus era television per cable

coma pòden èster es infrastructures de canalizacion entara depuracion des aigües o era canalizacion deth gas, que disminuirien eth còst per çò que tanh ar entubament deth cablejat d'aguest projècte de television per cable.

Segontes, Josep Pont, un viatge vist damb boni uelhs eth projècte per part de toti es representants politics dera Val d'Aran, ara s'auràn de mèter d'acòrd damb es servicis tecnicos dera comarca, entà veir quines infrastructures se pòden profitar e quines s'an de hèr de nau.

Era television per cable permetrà, qu'era Val d'Aran dispose d'ua television bidireccional, era television ara

carta, era compra a distància o es consultes sanitàries son quauques des possibilitats que se pòran arténher damb aguest sistema de telecomunicacion.

Servicis locals

Era television per cable permetrà a mès, era introduccion de servicis locals. Per exemple, es vesins dera Val d'Aran poderàn recebre informacion dera madeisha comarca, ja sigue per television o per ordenador.

Er an 1997 se constituís Localret, un consòrci locau integrat, a mès de pera Federacion de Municipis de Catalonha e dera Associacion Catalana de Municipis, pera

gran majoria des municipis catalans, que representen ua poblacion aproximada de cinc milions e miei de persones, çò que vèrie a èster eth 93% dera poblacion totau de Catalonha.

Internet

Localret considèra que, per rasons istoriques, es municipis formen un hilat damb una identitat pròpia. Consicents des possibilitats que daurís eth cable amassa amb es naues tecnologies, Localret a coma objectius immediats que toti es ajuntaments agen accés a internet e que dispòsen, a miei termini, d'ua plana pròpia que millorarie fòrça era comunicacion entre

es ciutadans e es madeishes entitats de govèrn locau.

Atau, en opinion de Localret, es registres e bases de dades municipals son ua hònt d'informacion entà qu'es ciutadans agen accés a informacions que les pòden èster utilis entà conèisher millhor era realitat territorial e prener decisions.

Entara prestacion deth servici de telecomunicacions per cable, era Lèi de telecomunicacions de 1995 dividic el Principat en tres demarcacions: Nòrd-est, Barcelona-Besós i Oest.

Eth sistema de representacion e de votacion de Localret s'establís en basa ad aguestes tres demarcacions territorials, ei per çò que se forme ua estructura que garantis era pluralitat politica, territorial e demografica de cada municipi.

Era funcion de Localret ei hèr sènter era votz des municipis enes àmbits politics e economics a on se prenen decisions qu'afecten es leis e era ordenacion des telecomunicacions.

Segontes opinen hònts d'aquesta entitat, es municipis auràn de determinar en un futur immediat en quines condicions s'utilizarà eth territòri entara construcció des nau hilats de telecomunicacions, atau coma tanben decidir es funcions e utilitats qu'aurien de complir es naues tecnologies dera informacion en desenvolupament des servicis publics, er equilibri territorial e era qualitat de vida des ciutadans.

Vidres Viola
Avda. Maladeta, 19 25530- VIELHA
Tel. y Fax: 973 640289

ACRISTALAMIENTOS - PERSIANAS
MANUFACTURAS DE VIDRIO
FABRICACIÓN VIDRIO CÁMARA
CARPINTERÍA DE ALUMINIO
MAMPARAS DE BAÑO

PIDA PRESUPUESTO SIN COMPROMISO
VISÍTENOS EN NUESTRA TIENDA DE VIELHA

TALLERES
SALPA, S.L.
CHAPA Y PINTURA

Tel. - Fax: (973) 64 25 93
Zona Industrial Mijaran, nave 4
25530 VIELHA-Lleida

CATERING D'ARAN

Servicio de:

- COMIDAS CASERAS
- BANQUETES • APERITIVOS
- MERIENDAS • PIC-NICS...

Ctra. Gausac, Edif. Matet, Bloq. 1, Local 2
Tel. 973 64 17 03
25538 GAUSAC - Val d'Aran

Aran & Arte, s.l.

Rètols lluminosos
Senyalització d'obres
Retulació de vehicles
Creacions de neó
Disseny de logotips
Adhesius

Ctra. de Gausac (Edifici Val d'Aran)
25530 VIELHA (Lleida) Tel. i Fax: 973-64 28 41

La Setmana

B. p. 86 — 64230 LESCAR
Telèfòne : 05 59 68 66 79
Telecopia : 05 59 68 67 17

Setmanèr occitan d'informacions publicat per la
S. C. O. P. — S. A. R. L. VISTEDIT
Las Campanhas 64150 SEUVALADA

Director de la publicacion : David Grosclaude

Don Vielhito
VAL D'ARAN

Propietari:
JOSEP ALTADILL GONZALEZ

Establiment Gourmet
Pinxos - Tapes
Bodega (criances, reserves
i grans reserves)
Productes de la Vall
Menjar preparat per emportar

Passeg dera Libertat, 5 • Vielha
Tel./Fax (973) 64 08 82
25530 VIELHA (LLEIDA)

Eth casau dera tresau edat de Vielha compde damb ua naua planta

Redaccion
VIELHA

En tot coincidir damb eth primèr dia deth mes de mai, diuendres passat s'inaugurèc en Vielha era ampliacion deth Casau des retirats, plaçat ena Avinguda Pas d'Arró.

Des d'alavetz era bastissa compde damb ua naua planta que se destinarà principauement entàs hemnes.

En aguesta naua part des installacions ei previst que s'organisen diuersi actes coma pòden èster: conferèn-

cies, talhèrs d'activitats o charrades culturals.

Era planta siguec inaugurada per alcalde de Vielha Josep Calbetó. Tar acte i assistic tanben eth Sindic d'Aran Carlos Barrera atau coma diuersi còssos der Ajuntament de Vielha e alcaldes de municipis dera rèsta dera Val d'Aran.

Es trabalhs hèti en casau des retirats an agut un còst de quate milions e miei de pessetes, qu'an estat finançats per Ajuntament de Vielha, qu'a compdat damb era colaboracion dera

Caisha de Pensions e era Caisha de Catalonha.

Segontes eth sòn alcalde, Josep Calbetó, ben lèu se pòrien veir ampliades es installacions.

Calbetó remerquèc: "des der ajuntament a partir d'ara se trabalharà entà adaptar eth pati dera residència entà plaçà-i un camp de petanca. En aguest madeish pati tanben se contemple era possibilitat de hèr ua terrassa entàs estones de léser".

Nau president

A mès dera inauguracion dera naua planta, eth casau dera tresau edat, tanben siguec notícia, perque aquest madeish dia se convoquèc ua Assablèa Generau Extraordinària entara renovacion dera junta directiua.

Eth nau president ei des d'alavetz Pablo Villamor, que compdarà damb eth supòrt de Primitivo Faure, que gessec escuelhut vicepresident.

Presentacion des naues installacions en Vielha

Era naua junta directiua compde tanben damb un secretari, un tesorèr e un totau de sies vocaus que tanben sigueren trigats ena assablèa.

Eth casau des retirats de Vielha compde ena actualitat damb uns cent cinquanta sòcis, totun enguan

se demore poder arténher era chifra des dus cents.

Eth Casau de Vielha s'inaugurèc en an 1987. Alavetz era Caisha de Catalonha ja hec ua aportacion economica de quinze milions de pessetes entà que se podessen hèr es òbres de bastiment.

telèfons d'interès generau

64 18 01	Conselh Generau d'Aran	Cò de Saforcada, 12	(25530 Vielha)
64 18 15	Musèu Val d'Aran	Major, 36	(25530 Vielha)
64 18 15	Ecomusèu de Vilamòs	Major, s/n	(25551 Vilamòs)
64 18 15	Musèu S. Joan d'Arties	Ctra. Baquèira, s/n	(25599 Arties)
64 81 79	Bombers de Les	Des Banhs, s/n	(25540 Les)
64 83 80	Bombers de Bossòst	Pl. dera Glèisa, s/n	(25550 Bossòst)
64 00 80	Bombers de Vielha	Ctra. Nacionau, 230	(25530 Vielha)
64 00 04	Hospital Val d'Aran	Espitau, 5	(25530 Vielha)
64 82 29	Dispensari mèdicau - Les	Pl. dera Glèisa, s/n	(25540 Les)
64 82 11	Dispensari mèdicau - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
64 53 88	Farmàcia Palà - Baquèira	Edif. Campalías, s/n	(25598 Baquèira)
64 43 46	Farmàcia Palà - Arties	Ctra. deth Pòrt, s/n	(25599 Arties)
64 23 46	Farmàcia Català - Vielha	Avda. Pas d'Arró, s/n	(25530 Vielha)
64 25 85	Farmàcia Palà - Vielha	Sentín, 1	(25530 Vielha)
64 20 39	Farmàcia Moralejo - Bòrdes	Antecada, s/n	(25551 Es Bòrdes)
64 82 07	Farmàcia Almansa - Bossòst	Eduardo Aunós, s/n	(25550 Bossòst)
64 72 44	Farmàcia Almansa - Les	Querimònia, 3	(25540 Les)
64 50 42	Parròquia de Salardú	Sant Andreu, 1	(25598 Salardú)
64 00 21	Parròquia de Vielha	Pas d'Arró, 8	(25530 Vielha)
64 82 53	Parròquia de Bossòst	Major, 31	(25550 Bossòst)
64 81 05	Parròquia de Les	Pl. dera Glèisa, s/n	(25540 Les)
64 20 44	Mossos d'esquadra	Edif. Tressens baish	(25539 Betren)
64 80 14	Comissaria - Les	Ctra. de França, s/n	(25540 Les)
64 52 77	Guàrdia Civil - Baquèira	Parcatge Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
64 00 05	Guàrdia Civil - Vielha	Montcorbison, s/n	(25530 Vielha)
64 81 77	Guàrdia Civil - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
64 72 29	Trafic - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
64 01 75	Casèrna militar - Vielha	Pas d'Arró, s/n	(25530 Vielha)
64 20 88	Gasolinèra - Vielha	Ctra. deth Tunel, s/n	(25530 Vielha)
64 72 91	Gasolinèra - Era Bordeta	Ctra. N-230, s/n	(25551 Era Bordeta)
64 71 00	Gasolinèra - Pontaut	Ctra. N-230, s/n	(25549 Pontaut)
64 57 26	Infor. torisme Salardú	Balmes, 2	(25598 Salardú)
64 16 12	Infor. torisme Arties	Pl. Urtau, 26	(25599 Arties)
64 01 10	Infor. torisme Vielha	Sarriulera, 5	(25530 Vielha)
64 82 07	Infor. torisme Bossòst	Eduardo Aunós, s/n	(25550 Bossòst)
64 72 44	Infor. torisme Les	Pl. der Ajuntament, s/n	(25540 Les)
64 44 55	Infor. Baquèira Beret	Nucleu Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
64 09 79	Cen. Iniciatives Toristiques	Avda. Castièro, 15	(25530 Vielha)
64 72 32	Deportur	Sant Ròc, 1	(25550 Bossòst)
64 24 44	Camins des Pirinèus	Pas d'Arró Baishi, s/n	(25530 Vielha)
64 08 88	Escòla de Equitacion	Ctra. França, s/n	(25530 Vielha)
64 28 64	Palai de Gèu	Eth Solan, s/n	(25530 Vielha)
64 81 57	Complex esportiu Bossòst	Era Lana, s/n	(25550 Bossòst)
64 01 95	Parada de taxis (Vielha)	Pl. Sant Antòni, s/n	(25530 Vielha)
932 65 65 92	Coches de linha		
906 33 00 03	Informacion meteorologica		
900 12 35 05	Informacion carretères		

Eth Crist de Salardú presidic dimenge passat es actes de celebracion dera Hèsta de Santa Creu, que se heren en Salardú en motiu dera sua Hèsta Major. Era Gleisa de Sant Andreu siguec eth punt de trobada d'un gran nombre de personas qu'a mès de poder venerar era Talha romanica, restaurada en juriòl d'est'an passat, vederen tanben dançar un des balhs tradicionaus mès populars, Eth Balhano, a cargue des Fradins de Vielha. A mès deth Crist de Salardú, enguan tanpòc manquèren era rèsta des creus deth Naut Aran que cada an se trapan ena Plaça dera Pica entà beneir eth tèrme. Coma particularitat cau remarcar qu'enguan i ère presenta ua naua creu, era de Montgarri, recentment recuperada.

Es tres equips de fòtbol aranesi, esponsorisats per 'Torisme Val d'Aran'

Es equipaments portaràn er eslogan promocionau dera Val

Redaccion
VIELHA

Dimars s'amassèren ena Sedença deth Conselh Generau, eth Sindic d'Aran Carlos Barrera e eth Conselhèr de Torisme Joan Batalla damb es responsables des tres equips de fòtbol aranesi, eth Club de Fòtbol Vielha, era Union Esportiu Bossòst e era Agropacion Recreatiu de Les.

Era finalitat d'aguesta amassada siguec per part dera Conselheria de Torisme, expausar as representants des clubs er interès dera marca "Torisme Val d'Aran", que s'encuede dera promocion toristica dera comarca, d'esponsorisar es tres clubs de fòtbol aranesi. Es responsables des equips de fòtbol, segontes Joan Batalla, acceptèren era propòsta.

Ei atau qu'entara pròplèu liga, es tres equips portaràn enes sues samarretes er eslogan "Torisme Val d'Aran". Entad aguesta promocion receberàn ues tres centes mil pessetes per club, a mès de

nau equips enes que haràn a veir er eslogan.

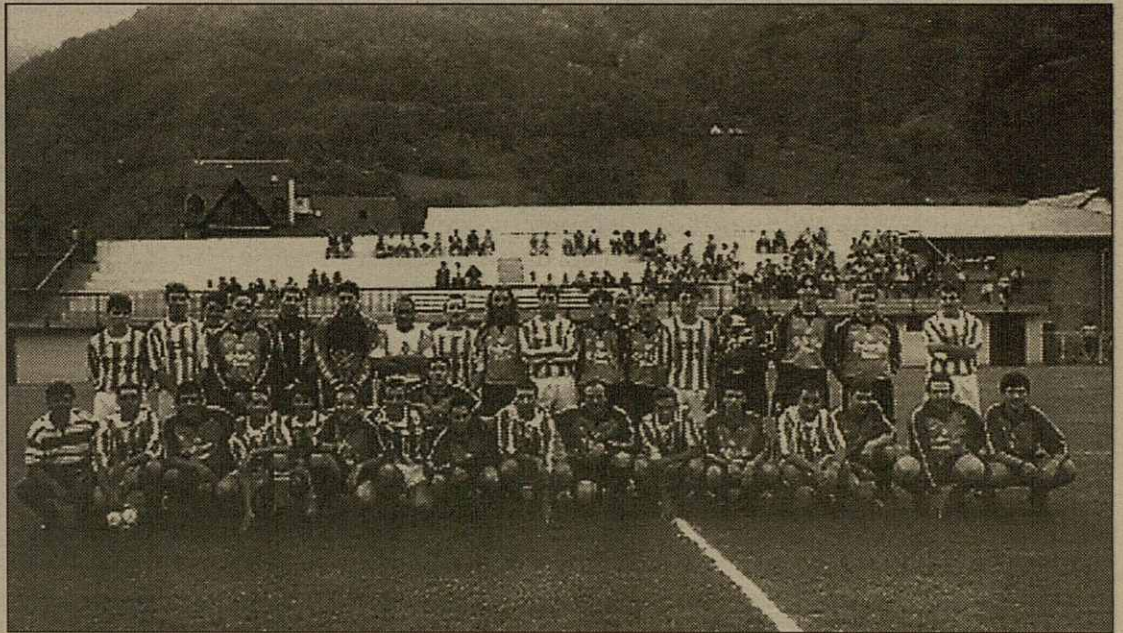
"Torisme Val d'Aran", sage atau de promocionar era comarca tant en França coma ena rèsta de Catalonha, dat qu'es equips de Bossòst e Les jòguen es competicions en França mentre qu'eth Vielha ac hè en Catalonha.

Tot e qu'aguesta a estat ua des prumèras iniciatius dera marca "Torisme Val d'Aran", creada recentment, ara ja se trabalhe en uns d'auti aspèctes entara promocion toristica dera comarca.

Promocion en estrangèr

Era Conselheria de Torisme deth Conselh Generau d'Aran a començat tanben es contactes damb es responsables des mercats emissors que "Turisme Catalunya" a en exterior. Ei atau que se sage de cercar ues autas alternatius, entà promocionar era comarca dehòra d'Espanha.

Enes darrèri dies visitèc era Val d'Aran, Antonio Bal-

SILVIA PUERTOLAS

Bossòst, Les e Vielha seràn es equips esponsorisats per "Torisme Val d'Aran"

tiérrez, responsable deth mercat emissor d'Anglatèrra.

Dempús de visitar era Val d'Aran, Baltiérrez apuntèc que d'immediat iniciarà es contactes damb es agències de viatge angleses, entà

organisar ua amassada en mes de seteme ena Val d'Aran e poder començar a ofertar era comarca en Anglatèrra entar an 1999.

Joan Batalla apuntèc que: "damb aguesti nau mercats de torisme, non

tractam de massificar era Val. Nosati volem un torisme de qualitat, d'un nivèu social mieu-naut e sajar atau de cobrir es sasons de primavera e tardor qu'ei quan ena Val d'Aran a mès manca de torisme".

'Llum que agonitza', de Patrick Hamilton, era prumèra òbra teatrau der an en Bossòst

Redaccion
VIELHA

Era Companhia de teatre Talia presentèc diuendres passat en Bossòst era òbra "Llum que agonitza" de Patrick Hamilton.

Era representacion teatrau que durèc pròp de dues ores se hec en Centre culturau a on se i amassèren ath torn d'un centenat de persones.

Adaptacion

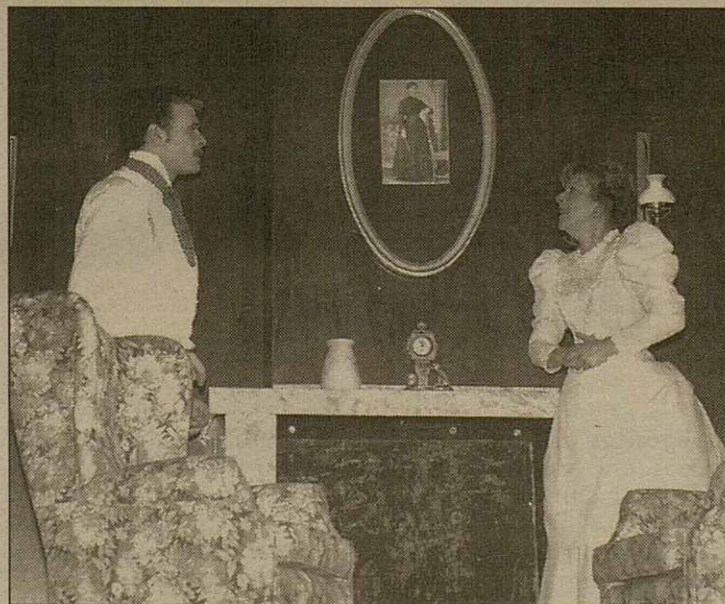
Era òbra dirigida per Margarida Troguet, ei ua adaptacion e traduccion ath catalan de Marcel·lí Borrell, un melodrama victorian que se representèc en un prològ e tres actes. En era se hèr veir era crueltat d'un marit contra era sua hemna. Un drama

intens que dèishe ar espectador en suspens e ànsia, espectant per coneisher eth resultat d'ua accion aparentment senzilla entre un òme e era sua hemna.

Uns dialogs que son plei de reaccions e matisi e damb es que se va descobrint era refinada perversitat der òme, qu'en tot moment se mòstre coma normau e en bèri moments coma un corrècte e agradable espòs.

Un inspector de policia perspicaç ei qui mos acabe portant entà un finau esperançat. Tota ua trama que desvolopen en escenari sies actors.

Un des responsables deth Centre Culturau de Bossòst, Máximo R. Rodríguez un viatge acabada era òbra, tot e que non se mostrèc massa satisfèt

SILVIA PUERTOLAS

Era representacion teatrau se hec en Centre Culturau

damb eth nombre de gent qu'anèc a veir era representacion, valorèc positiuament eth hèt que i auesse fòrça gent joena. "Aguesta ei ua forma d'educar as mainatges entà qu'eth dia de deman s'interessèn peth teatre."

Prevision

"Llum que agonitza" ère era prumèra representacion teatrau qu'eth Centre Culturau portaue enguan entà Bossòst.

Ara ues des propòstes possibles enes que ja traba-

lhen ei ja de cara ath mes d'agost. Tot e qu'encara non an ua data mercada, eth Centre Culturau a previst portar era òbra "La extraña pareja" de Joan Pera e Paco Moran.

Damb aguestes representacions, complis damb un des sòns objectius qu'ei eth d'ampliar era aufèrta de léser a d'auti camps que non siguen sonque eth cine. Cau rebrembar qu'aguesta associacion aufèrta cada dimenjada era projeccion de pelicules d'actualitat.

VIELHA

Darrèri dies entà presentar es sollicituds dera bèca, entath foment der aranes ena ostalaria

Era Oficina de Foment en Ensenhament der Aranes (OFEA) a mercat coma darrèr dia eth 15 de mai, entara presentacion des sollicituds d'ua bèca entà contribuir ara promocion dera presència dera aranes en encastre dera ostalaria. Era persona trigada entà hèr aguest trabalh s'encuedarà d'aufirir era traduccion de cartes o menús as restaurants mejançant era realizacion de visites personalisades. Era dotacion economica d'aguesta bèca ei de dues centes mil pessetes.

A mès, cau rebrembar qu'er Institut d'Estudis llerdens tanben a daurit enquiath pròplèu 29 de mai eth periòde de presentacion de sollicituds d'ua auta bèca, que vire ath torn dera recèrca etnolingüística en territòri dera Val d'Aran.

bramau

Article 2

Es administradors dera cultura der Estat Francés son preocupats per que ven qu'er emplec deth francés a nivèu internacional amendrís. Era accion devoradora der anglés ei tau que temen era transformacion accelerada dera sua lengua coma prumèr pas entara sua desaparicion. Ei talaments atau qu'an hèt dièrses actuacions legislatives entà obligar ar usatge deth francés e per efecte entara proibicion der emplec der anglés en cèrta àmbits dera vida publica. Era disposicion mès coneishuda ei era famosa Lei Toubon (nòm fôrça semblant a "tubo"... e ja en sabetz era dita) der an 1994. Es actuacions legislatives en aguest àmbit vien deth segle XVI damb er edicte de Villers-Cotterets (1539) deth rei François I que proibie emplegar en actes publics ua auta lengua que non siguesse eth francés. Dempús deth temps e maugrat era fôrta persecucion, er occitan e es autas lengües seguissen "viues" en territòri ocupat pes francesi.

Eth govèrn francés s'equivòque. Quan empren accions entà promocionar er emplec deth francés, seguissen proibint er emplec de quinsevolh auta lengua, arturats en esperit de 1539. Quan damb era Lei Toubon obliguen ar usatge deth francés, proibissen naturaments er emplec der anglés, mès proibissen tanben er emplec deth

còrs, deth basc, deth catalan, deth breton, der occitan...

En junh de 1992 eth Congrès votèt ua modificacion der article 2 dera Constitucion entà dâ-li eth següent redactat: "Era lengua dera Republica ei eth Francés". Damb açò deishauen clar qu'er anglés pertanhie a un aute territòri, mès perdien era oportunitat de declarar lengües dera Republica as autas lengües istoriques que son laguens deth madeish territòri; entre d'aves er occitan. Comparatz se voletz damb era Constitucion Espanhòla de 14 ans abantes qu'era modificacion dera francesa e que contemple que a mès deth castelhan enes territòris des comunitats autonòmes i poderàn èster oficials es sues lengües e que cau protegir es dièrses modalitat lingüísticas.

Es defensors des drets des pòbles an iniciat en França accions e mobilitacions entà que se pòsque modificar er article 2 dera Constitucion qu'impedis entre d'aves causes que França signe era Carta Europèa des Lengües Regionales que permeterie qu'era "republica" impulsèsse accions entath desvolopament des lengües que coma er Occitan non an un reconeishement oficial e que podessen auer un impuls administratiu. Eth Prumèr Ministre francés encarquèc era passada tardor un mission ara deputada Nicole Péry sus

es lengües minorisades de França qu'auie de desbloquejar era situacion. Ara e abantes de qu'acabèsse eth sòn trebalh era Deputada a auut d'abandonà-la perque a estat nomenada entà un cargue administratiu. Ara i a un aute Deputat que continuarà eth trebalh... Cinquanta proposicions de Lei sus era proteccion as lengües minorisades an estat refusades, tant per govèrns de dreita coma de quèrra, des der an 1958. Era esperança... tornar a començar. Entre tant, e entà surveilhar era accion deth F.N. eth govèrn francés a creat un Comité de Vigilància dera Cultura qu'iniciaments interpretè que coma qu'era potenciacion des lengües regionaus va en detriment dera lengua francesa, es accions impulsores deth catalan, der occitan, deth basc, deth breton... son ua collaboracion damb es previsions dera extrema dreita. Açò ja ei massa!. E a mès, França presente ues caracteristiques sociologiques adequades entà que idies coma aguesta agen èxit entre era sua poblacion. Ara en França, èster catalanista, occitanista... pòt hèr confoner era ideologia damb era des fascistes.

Es moviments son continus, associacions de toti es pòbles de França escriuen as deputats demanant-les ua intervencion e signen tèxtes reivindicatius que reclamen era modificacion der article 2, era

gent s'a mobilisat damb manifestacions en Albi, en Pau, en Rennes, en Baiona, en Estrasborg... S'a constituït un Comité Republican entara Modificacion der Article, que demore coma resultat finau un estatut especiau entà totes es lengües de França.

Cau rebrembar as francesi er exemple de Catalonha; un pòble que a prenut era lengua coma signe d'identitat collectiva e qu'a provocat qu'ena Val d'Aran er an 1990 se declarèsse oficial er aranés, e qu'aguest sigue emplegat pera administracion, tanben enes sues relacions damb er exterior, e qu'era lengua ei ensenhada enes estudis a toti es mainatges, e... e qu'era desproteccion totau sonque se da en estats d'Africa, d'America deth Sud, en Naua Guineia...

França ei eth solet país d'Europa Occidentau que non reconeish era diversitat lingüística deth sòn territòri.

Europa camine ena linha dera proteccion dera diferència. Es francesi traparan enes lengües minorisades de França eth millhor aliat entà lutar contra er imperialisme dera lengua anglesa, donques que mos preocupe era excessiva implantacion deth madeish que mos porte a toti entara unificacion e era pèrta dera nòstra peculiaritat.

Jusèp Loís Sans Socasau

Era normalisacion der aranés, a debat ena Setmana Occitana

Guilhèm Martin
BARCELONA

Era normalisacion lingüística der aranés, era situacion der ensenhament der occitan, es ideologies der occitanisme e un concèrt de musica occitana seràn quauquì des punts centraus dera Segona Setmana Occitana que se celebrà entre dies 18 e 22 de mai ena Facultat de Filosofia e letres dera Universitat Autonòma de Barcelona (UAB).

Era organizacion d'aguestes jornades ei a cargue der Archiu occitan dera madeisha Universitat. Entad aguesta Segona Setmana Occitana, ei prevista era assisténcia d'entre ua setantia e dues centes personas, segontes es caracteristiques des actes.

Segontes eth programa iniciat era setmana s'iniciarà eth deluns 18 de mai entàs onze de meddia en Deganat dera Facultat.

Eth prumèr acte consistirà en ua conferéncia de Joaquim Llimona, Director General de Relacions Extèriores dera Generalitat de Catalonha, que parlarà sus es relacions occitanocatalanes. Dempús eth Doctor Antoni Rossell, coordinador der Archiu Occitan, expausarà es relacions entre Catalonha, Occitania e era Universitat.

Libres

Er acte seguit consistirà en un debat sus era edicion des libres en occitan en Catalonha, en qué i participaràn eth propietari de Pagés Editors e er escriván Francesc Boya. Dempús

Jordi Bacaria, director der Institut d'estudis Europèus dera UAB presentarà eth libre de Joan Amorós, president dera Fondacion Occitanocatalana dedicat a "La nova cultura empresarial". Entàs quate dera tarde, eth doctor Klaus Nagel, professor dera Universitat Pompeu Fabra (UPF), disertarà sus es nacions sense Estat dera Europa Occidentau.

Eth dimars 19 de mai, entàs onze, Marc Martínez, Regidor de Cultura der Ajuntament de Sitges parlarà des activitats e projectes deth Forum Catalanooccitan 'Josep Carbonell i Gener'. Mireia Teixidor der Ajuntament de Castelhon d'Empuries e Antoni Rossell expausaran es projectes deth centre d'Estudis Trobadoresqui d'aquera poblacion.

Tot seguit, Felip Carbona,

president der Institut d'Estudis Occitans, parlarà, entàs dotze de meddia, sus es ideologies der occitanisme e es politiqueres dera lengua. Dempús, eth director deth diari AVUI, Vicent Sançis e eth degà dera Facultat de Periodisme, Miquel Tresseres, presentaran eth suplement setmanau AUÉ, escrit en lengua aranés. Entà acabar, Antoni Rossell, director der Archiu Occitan, parlarà sus Catalonha, Occitania e era Universitat.

Normalisacion

Eth tèma monografic deth 20 de mai serà era normalisacion lingüística. Entàs dotze se constituirà ua taula redona ena qué i participaràn Joaquim Arenas, cap deth servici der Ensenhament deth catalan e der aranés, Oriol Guasch, doctor deth Departament de Catalan dera Universitat Autonoma de Barcelona, Jordi Suils, Doctor deth Departament de Catalan dera Universitat de Lleida, Maria Jusèp Fernández Anglada, professora d'aranés ena Val d'Aran, e Efen Beltrán Roncal, investigador.

Es tèmes que se tractaràn en aguesta taula redona son eth marc legau e era planificacion lingüística en sistèma educatiu d'Aran, era

immerscion lingüística en Catalonha, eth multilingüisme ena Val d'Aran, er ensenhament der aranés enes escoles dera Val d'Aran e era situacion sociolingüística deth Lengadòc.

Eth 21 de mai, tàs 12 Claudio Balaguer, lector d'occitan ena UAB, harà ua exposicion sus era docéncia, era recèrca e es projectes de difusion lingüística e culturau. A mès, Jaume Figueras, traductor e professor de catalan e occitan, collaborador der AUÉ, parlarà sus er escriván occitan Joan Bodon.

Entà acabar aguestes jornades, eth 22 de mai, tàs 11 deth maitin dièrsi representants institucionaus e academicics expausaràn era situacion der occitan enes Vals deth Piemont italian.

Eth professor Rotland Pecot, dera Universitat Paul Valéry de Montpellier, harà ua exposicion sus "Frederic Mistral e lou pouèmo dóu Rose", acte que precedirà a un concèrt de musica occitana a cargue deth grop Fin'Amor de Tolosa deth Lengadòc. Aguest grop interpretarà cants de trobadors e musica tradicionau occitana.

A mès eth 29 de mai tàs quate dera tarde se harà ua visita en aranés tath Musèu d'Istòria de Catalonha.

Carona enjós

Lengas minorizadas amb una sola votz

David Grosclaude
LESCAR

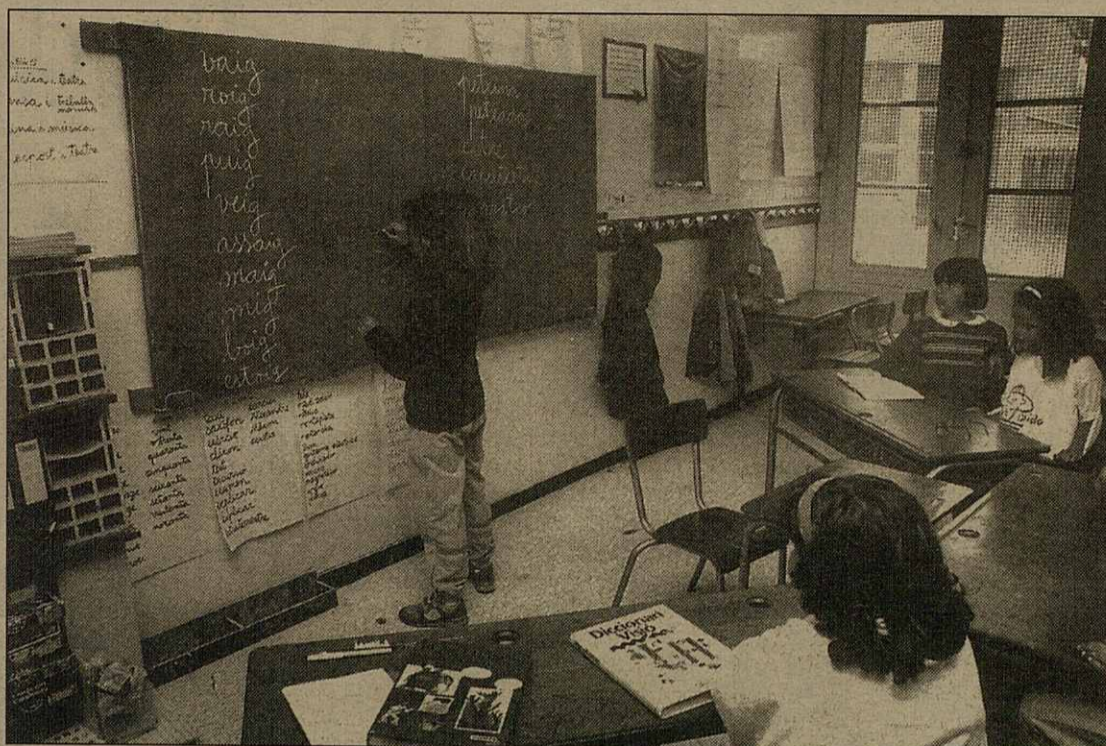
Aquesta setmana es la darrièra setmana de formacion comuna per un trentenat de mestres d'Occitània, de Bretanha, de Catalonha, del País Basc e d'Alsàcia. Aqueles regents seràn los primièrs sortits de l'ISLRF, l'Institut Superior de las Lengas de la Republica Francesa, una denominacion estonanta mas benlèu causada per se trufar un pauc a l'article 2 de la Constitucion que reconeix sonque lo francés. A la fin del mes passaràn lo concors de professors d'escolás.

Pel primièr còp las escolás qu'ensenhan dins una lenga diferenta del francés auràn format mestres en comun. Sa creacion foguèt una vertadièra victòria sus las practicas ancianas de l'Estat cap a las escolás de lengas minorizadas e benlèu tanben sus las abituds de trabalhar cadun dins son canton.

Prioritat a la formacion

La confederacion occitana de las Calandretas faguèt de la formacion dels mestres sa prioritat. La batèsta a l'entorn de l'estatut juridic de las escolás mostrèt, ja abans la signatura de l'acòrdi amb lo ministeri, que caliá jugar l'union mai fòrta, lo ligam mai bèl possible amb las autras escolás en lengas ditas regionalas.

E aquí la formacion, que

LAURENT SANSEN/ARCHIU

Una escola Bressola a la Catalonha Nòrd

Calandreta aviá causit de reglar en prioritat, interessèt lèu las autras federacions d'escolás. Lo projecte d'alestit un institut comun amb los basques, bretons e catalans nasquèt a la confederacion de las Calandretas, en mai de 1995. Un an aprèp, al ministèri de l'Educacion Nacionala, totas las federacions d'escolás parlavan d'una sola votz. Aquel resultat es lo fruch d'un trabalh grand e caput, a partir de causidas plan estudiadas e amb la cerca tos-

temps de melhorar l'òbra.

La primièra promocion de l'ISLRF compta trenta estagiaris. Venon estudiar la pedagogia, la lingüística, (psicolingüística e sociolingüística tanben), e las disciplinas mai classicas que n'an de besonh per la preparacion al concors de professor d'escolás: matematicas, biologia, francés, istòria e geografia, musica, arts plasticas, educacion fisica...

Caliá un luòc professional e especializat per recampar e estudiar tot çò que se fa en

pedagogia del bilingüisme pels mainatges. Calíá repensar una vertadièra formacion, ponchuda, adaptada. La dubertura de l'Institut Superior des Lengas de la Republica Francesa foguèt una responsa unitària al besonh aqueste.

Formacion iniciala

L'ISLRF prepara de candidats a las espròvas del concors de professors de las escolás. Aquel concors, a 95 % en francés, mesura la capacitat del

mond a ensenhar. Cal menar una soscadissa comuna sus aquel concors e far de proposicions comunas per lo far evolucionar cap a una presa en compte de l'especificitat de las escolás qu'ensenhan pas en francés. Pel moment cal far amb çò qu'existís... E los que capitaràn las espròvas faràn de professors d'escolás a Calandreta, a Diwan, a La Bressola, a Seaska e tanben a ABCM en Alsàcia.

Las conclusions de la primièra annada de formacion comuna se tiraràn de segur un pauc mai tard mas çaquela Felip Hammel, qu'assegura la direccion de l'Institut, qualifica l'annada « d'interessanta e complexa ».

Interessanta segur pr'amor pel primièr còp de regents qu'auràn d'ensenhar en breton, basc, occitan, catalan e alsacian an avut lo temps de se rencontrer e de parlar, de se conèisser. An mesurat las diferéncias e las similituds de las situacions. La primièra annada comportèt tanben de causas complexas pr'amor l'istòria de las diversas escolás a produsit practicas pedagogicas de còps diferentas.

L'an que ven una altra, promocion arribarà mai nombrosa e digun pòt pas imaginar segur çò que serà aquela generacion de regents formats en tota consciéncia e coneissença de la diversitat lingüística de l'espaci exagonal.

Sovent aquels que defendon l'imposicion d'una lenga d'Estat fàcia a las lengas dichas "regionalas" brandisson l'argument de la "compreneson" entre los pòbles. Es vertat que lo primièr objectiu del projecte europenc, que i sèm embarcats, es lo dialòg e la compreneson, mas l'experiéncia a Bruxellas, e a tots los organismes de la Comunitat Europenca, a demostrat que lo solet objectiu viable es que cadun parle sa lenga, e siá comprés e comprenega la dels autres sens ne far primar ni ne mespresar cap d'elas.

En l'epòca dels trobadors i aviá pas una "Europa" politica, mas plan segur qu'existissiá una "Europa culturala" qu'emplegava un còdi poetic e cultural qu'aviá son origina dins los autors classicos en lenga latina, e la primièra lenga romanica literària foguèt l'occitan. Lo model d'intercompreneson culturala, doncas, era plurilingue. D'autors del nòrd de França coma lo celèbre romancier Chrétien de Troyes, d'Itàlia, coma l'encara mai celèbre Dante Alighieri, l'illustre

L'occitan, lenga d'integracion

Antoni Rossell

Alfonso X lo Savi de Castilha o lo nòstre e celebrat Ausias Marc coneissián, legissián e compausavan las òbras sieunas a partir de la tradicion literària occitana. E malgrat que sas lengas d'origina foguèssen diferentas, la lenga occitana èra una *koinè* comuna a tots els. E aqueste foguèt pas sonque un fach estrictament literari, mas tocava tanben l'esfera politica. Aital aquesta lenga èra emplegada per l'aristocracia "europenca", per de trobadors e de joglars per comunicar los nòus còdis culturals, ben sovent contestataris al poder del papat e a aquel de la corona francesa coma passèt dins lo conflicte catar. Aquesta lenga occitana e sos còdis culturals s'erigiguèron dins una alternativa etica e ideologica gràcias a l'aristocracia e als intellectuals medievals, e foguèt l'embrion de la cultura que ne disèm ara "occidentala". La pròva d'aqueste pluri-

lingüisme -demest mantuna altra- nos es porgida per un debat en lenga occitana entre Frederic III de Sicília (1272-1337) e Ponç Hug IV, Comte d'Empúries (1272-1313), que los dos aristocratas debaton sus de questions politics. E cap d'els o faguèt pas dins sa pròpia lenga -l'italian o lo catalan- mas adoptèron lo còdi cultural occitan, que reculhissiá una tradicion poètica e que los assegurava la difusion demest los aristocratas e intellectuals de las tèrras cristianas medievals. Catalunya foguèt la protagonista d'aquesta cultura. D'un tal biais que dins lo primièr volum consagrat a l'epòca medievala d'una recenta Antologia de poètas catalans (Galàxia Gutenberg-Cercle de Lectors, Barcelona, 1997), son autor, l'illustre Dr. Martí de Riquer, amassa amb de tèxtes en lenga catalana, de tèxtes de trobadors coma Guilhèm de Berguedà (6 poèsias) d'Huguet

de Mataplana, de Raimon de Miraval, de Formit de Perpinyà, de Guilhèm de Cabestany (2), de Ponç d'Ortafà, de Jofre de Foixà, e d'autors anònims, tots els en occitan medieval. Coma lo vesèm la lenga es pas considerada pel Dr. Riquer coma un trach especific d'identitat nacionala e culturala a l'epòca medievala, amb los tèxtes occitans e catalans ne figuran tanplan d'autres en latin -plan solides- tanben en italian del poèta Benet Garret (Barcelona, aperiàquí 1450-Naples 1514). Sens dintrar ara dins lo criteri lingüistic de la seleccion, çò que demòra clar es que la cultura catalana fa pas sonque part del mond trobadoresc, mas n'es a l'encòp eiretièra. Foguèt aqueste lo tèma que nos reuniguèt los jorns 9, 10, i 11 d'aqueste mes a la ciutat catalana de l'Alguer. Èrem un bon nombre de responsables universitaris catalans e italians, representants de dife-

rentas vilas europencas, coma Perpinyà, Andorra la Vella, Dènia, Castelló d'Empúries, e lo quite Alguer, jos l'auspici del projecte europenc "Culture dei Mari" e dirigits pel sieu responsable lo professor Italo Gómez. L'eiretatge d'aquesta cultura medievala plurilingue de las vilas e païses mediterraneics, es ara un model cultural integrador per la nòva comunitat europenca. E o es dempuèl la cultura que generèt la lenga occitana medievala, e que contunhan uei fòrça d'autors contemporanèus que nos balhan un rebat dins sas òbras de las diferentas varietats dialectalas que se parlan dins un ample e vast territòri de França, Itàlia e Catalonha.

Col·labora l'Arxiu Occità
de la UAB

Institut d'Estudis
Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44
E-mail
arxiuoccita@blues.uab.es

miralhem-mos

Qu'eth dia que pujauen eth bestiar
tara montanha ère un dia de hèsta

Pilar Barés

Entri ena casa e lèu senti era calor dera codinèra de lenha que cauhe eth minjadoret. Dehòra hè un heired que gèle; era ràdio a dat nhèu entà deman. Benita Centeno des de Leon d'Aubèrt me convida a minjar crespèths e a préner ua copeta de quina. Tan lèu em ena taula qu'arringam a parlar.

Benita, damb es sòns setanta quate ans, non a gran causa entà condà-me dera sua joenessa. Auie estat un temps en Estèrri, e dempús quan se'n tornèc entà casa eth trebalh li emplegaue era major part deth temps. Conde qu'es joeni d'alavetz se n'anauen entara campanha a dalhar en Luishon quan ère eth temps, mès aqui se començaue a dalhar abantes qu'ací. E, es hemnes anauen a vrenhar en França quan ère eth temps des arradims.

Contunhe en tot dèder qu'eth dia que pujauen eth bestiar tara montanha ère un dia de hèsta. Eth ser dera vesilha quedauen toti es vesins qu'auien bestiar entà gèsser tara madeisha ora. Londeman, quan sentien tocar es campanes, s'amassauen toti e anauen a amiar eth bestiar tara montanha d'Aubèrt, e dempús, damb eth temps comencèren a préner era

Plan dera Artiga de Lin enes ans cincuenta

JUAN CASADO

En tot baishar dera Artiga hègen ua parada as d'André d'Es Bòrdes e prenien ua copeta o ua pasta

Artiga de Lin e Pomèro. Un còp delà, toti amassadi, s'esdejuaven e dempús rebastauen es vaques e dauen de popar as vedèths. Deishauen ath pastor damb eth bestiar. Aguest pastor ère logat peth pòble non pas per ajuntament, e ara ora de pagar se compdaue segontes eth bestiar qu'un auie. E Benita seguís en tot dèder: "i passaues tot eth dia; un portauè er esdejuar, er aute eth minjar, e toti

portauen cada un eth sòn morralet. E li'n daues ath pastor de tot aquerò que te quedaue: vin, talh de choriço,

magra o hormatge. Dempús cada dimenge i anauè un de cada casa tà anar a saliar, e alavetz er un baishaue era ròba lorda deth pastor, e entar aute dimenge i pujaue aute d'ua auta casa e li pujaue eth pan dera setmana".

Un viatge que toti s'auien esdejuat e mancaue pòc entà acabar eth dia se'n tornauen entà casa. En tot baishar dera Artiga hègen ua parada as d'André d'Es Bòrdes e prenien ua copeta o ua pasta. E seguien en tot caminar entà Aubèrt e en arribar as de Filomèna e as de Farré se i hège ua auta parada. Quan es òmes auien acabat era sua jornada se quedauen ena tauèrna tà vrespalhar e parlar de

coma auien trapat eth bestiar; se i quedauen enquia que se n'anauen tath lhet.

Pujauen es vaques, es vedèths e bèth shivau-"en aqueri ans non i auie cavalham, pògui"-dèth quinze ath vint de junh segontes era tempsada e es deishauen ena Artiga de Lin enquia Sant Pèr, e dempús a prumèrs de junhsèga se hègen a pujar entà Pomèro. Eth bestiar demoraue ena montanha enquia qu'arribaue era fira de Vielha a on es portauen entà vené-les. Ena fira de Bossòst i portauen "es porcères mès les hègen a criar en casa, e alavetz les cargaues en ua tartana tirades per un shivau e les anaues a véner eth deluns de Pasca. E s'auies era porcèrda que neishesse mès tard les portauen entara fira d'octubre. Sonque tà Salàs i anauen es qu'auien machos e mules entà anar a véner, es auti non i anauen, s'un cas anauen entara de Vilaller tara fira de Tots Sants".

Tònha, ua des hilhes de Benita, ditz qu'abantes era Artiga de Lin ère un lòc de pas; i auie molta gent qu'anaue

tara Renclusa e entar Aneto d'excursion. Hègen parada ena Artiga a on i auie "un còto majò, i ère era bòrda, era casa, e era capèla". Es aguest còto i viviuèn es ermitans e dauen a dormir ara gent e a cambi, ditz Tònha, qu'es calie dar causes de casa.

A pròp d'aquí i son es Bordaus a on se trape era bòrda des deth Leon. Bèri sers en pujar tara montanha tà anar a campar eth bestiar Tònha e era sua germana Ròsa Mari auien de dromir en palhèr dera bòrda e contunhe en tot dèder "qu'un viatge se carguèren de pòur" pr'amor qu'auien sentut as òmes que hègen contraband e que viegen de Luishon. Sospite que portauen café e d'autes causes qu'aciu i mancauen, mès era jamès vedec aquerò que portauen aguesti òmes.

Dempús, en tot parlar s'animèren e me condauen sus era Romeria dera Artiga de Lin. Rebrembe Benita "qu'ère un dia de hèsta plan emocionant, non pas coma ara". Mès açò vos ac explicaram un aute dia en ua plana coma aguesta.

CASES DE LLOGUER

a la Val d'Aran

Estiu 98

(per setmanes / quinzenes)

Infor. 929 777 459 - 685 23 72

Web: www.usuarios.intercom.es/calaix

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenhament
IES d'Aran
Vielha

CICLES FORMATIUS DE GRAD MEJAN aufrits peth cors 1998/99

- Installacion e mantieniment electromecanic de maquinària e conduccion de linhes.
- Conduccion d'activitats fisicoesportiuas en miei naturau.

Periòde de preinscripcion: Der 1 ath 5 de junh de 1998

IES D'ARAN. Ctra. de Betren, s/n. 25530 Vielha (Tel/Fax 973 64 18 74)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenhament
IES Escola d'Hosteleria
de Les

CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ

TÈCNIC EN CUINA

DURADA: 2.000 hores

Formació en centre educatiu: 1.600 h

Formació en centre de treball: 400 h

TÈCNIC EN SERVEIS DE

RESTAURANT I BAR

DURADA: 1.400 hores

Formació en centre educatiu: 900 h

Formació en centre de treball: 410 h

Els Banyes, s/n. Tel. 973 64 72 42
25540 Les, Vall d'Aran (Lleida)